

NOORDZEE

Deel 1

Schandalig hoe een knipper een deel van de boeg heeft verwoest. Gelukkig is een groot deel van de laadruimten nog wel intact.

NOORDZEEWRAKKEN POPPETJESWRAK

FOTO: COR KUYVENHOVEN (3X), UDO VAN DONGEN (1X)

Duizenden wrakken hebben hun laatste rustplaats gevonden op de bodem van de Noordzee. Van intacte onderzeeërs tot kruisers die meestreden in de Eerste en Tweede Wereldoorlog. **In onze nieuwe serie 'Noordzeewrakken in de diepte' nemen we je mee naar de mooiste tijdcapsules die onze eigen zee herbergt.** We trappen af met de klipper het Poppetjeswrak.

Het Poppetjeswrak is één groot raadsel. Er zijn al veel verloren schepen geïdentificeerd in de Noordzee, maar nog steeds weet niemand waar deze klipper vandaan komt. En dat maakt deze duik nou juist zo interessant. Je kunt blijven fantaseren over wat nu precies haar functie was en hoe ze is vergaan. Vervoer ze vracht tijdens de oorlog en is ze toen tot zinken gebracht? Maar er is nergens schade te bekennen. Of kwam ze door een noodlottig ongeluk op de zeebodem terecht? Misschien is ze door een zware storm overvallen en zo ten onder gegaan... Vragen die steeds weer

door mijn hoofd spoken. We zijn bij de locatie aangekomen, we bevinden ons ten zuidoosten van de Bruine Bank. Dit is drie mijl zuidwest van een ander groot wrak, de Elbe. Zowel het Poppetjeswrak als de Elbe zijn parels van de Noordzee, want er is nog heel veel intact gebleven. Het is een flink stuk varen, maar zeker de moeite waard. Met onze multibeam sonar proberen we het 75-meter lange Poppetjeswrak te lokaliseren en dat is niet altijd even makkelijk. Dat komt door de hoge zandduinen die de klipper omringen en de diepe slijpgeul waarin het ligt. Al snel zien we haar op het scherm verschijnen en maken ons gereed voor de duik. We nemen

De fotogenieke spitse boeg schreeuwt om een fotomomentje.

POPPETJESWRAK

ILLUSTRATIE: HENDRIK GHEERARDYN

TYPE SCHIP: vrachtschip/
passagiersschip
MATERIAAL: staal
AFMETINGEN: lengte 75 m,
breedte 8 m, hoogte 8,5 m
ZICHT: goed, 10-15 meter

onze camera's mee, maar uiteraard ook snijgereedschap om eventuele visnetten weg te halen en zeedieren te bevrijden. Langzaam dalen we via de afdaallijn naar 20 meter diepte. Een grote grijze schaduw doet voor ons op. Het zicht is rond de 15 meter - het is niet zeldzaam dat we zulk goed zicht hebben. Ik heb op bijna 2000 Noordzeewrakken gedoken en soms was het zicht zelfs meer dan 25 meter. We komen aan bij de zandduinen en dan hebben ze toch wel degelijk een voordeel: ze vormen een prachtige uitkijkplek om het Poppetjeswreck eens goed te bekijken. Ze staat recht op haar kiel in een grote slijpgeul - een teken dat ze er al lang ligt - en de fotogenieke spitse boeg schreeuwt om een cameramomentje. Het is in één oogopslag duidelijk: het Poppetjeswreck is gebouwd voor een snelle oversteek tussen Engeland en het vasteland van Europa. De klipper heeft een lage boeg, twee ketels en maar één schroef, dus ze is niet gebouwd voor de Atlantische oversteek. De vraagtekens blijven.

POPPENSERVIES

We zetten koers naar het wrak en zijn nu op 32 meter diepte. We starten op de bijzonder scherpe boeg die wel 6 meter boven de bodem uitsteekt. Deze wordt bij elkaar gehouden door de stalen spanten die bijna zijn doorgeroest. Over een niet al te lange tijd zullen deze spanten breken en zal de trotse boeg, die hier al meer dan 100 jaar de stormen en stroming trotseert, de strijd verliezen. We passeren de ankerlieren en kunnen een klein stukje het wrak in zwemmen. Licht valt naar binnen door

Helaas ook hier weer veel spooknetten: we bevrijden alle zeedieren die we tegenkomen.

FOTO: COR KUYVENHOVEN

Jarenlang lag het ruim vol met poppenserviesgoed, glazen karaffen en poppengezichtjes.

de ronde gaten waar eens de bronzen patrijspoorten zaten. Deze zijn inmiddels door verval uit het wrak gevallen. Als je goed zoekt, zie je er nog enkele in het zand of naast het wrak zelf liggen. Door de redelijk grote diepte is er niet heel veel begroeiing en ook de grote hoeveelheden vis die je normaal op de ondiepe wrakken ziet, is afwezig. Natuurlijk zwemmen er steenbolken en kabeljauwen, maar veel opvallender zijn de megagrote kreeften in het wrak. Ook de krabben die de aanvallen van deze kreeften hebben weten te overleven, zijn van enorme afmetingen. Iedere duik halen we tientallen vissen, krabben en kreeften uit de achtergebleven netten die nog tientallen jaren blijven doorvissen. Inmiddels zijn we bij de laadruimen aangekomen. Helaas heeft een berger met een grote knijper flink

huisgehouden en zijn de houten kisten en een deel van de boeg weggeknepen. Jarenlang lag het ruim vol met poppenserviesgoed, glazen karaffen en poppengezichtjes. Vandaar dus ook de naam Poppetjeswreck. Ook hier kan iedereen een mening over hebben, maar met een grote knijper de wrakken en inhoud naar bovenhalen en naar de sloopboer brengen, is natuurlijk schandelijk. Veel van deze vondsten sieren nu clubhuizen en maritieme musea.

ENORME STOOMKETELS

Achter de laadruimtes staat de opbouw van wat eerst de brug van het schip was. De brug zelf ligt aan stuurboordzijde in het zand. Daar zijn de enorme, en wel 4 meter hoge stoomketels te vinden. Helaas zijn ze bedekt met grote stukken visnet die naar de achterzijde lopen. We halen onze

speciale messen tevoorschijn en samen met mijn buddy Wouter Mennen hebben we al snel een grote postzak vol met lijnen, netten en achtergebleven vislood. Een blik op de bottemtimer geeft aan dat we onze afgesproken duiktijd hebben bereikt en het tijd wordt om op te stijgen. Maar daar komt de wisseling van de wacht al aan: andere Duik de Noordzee Schoon duikers nemen onze taak over. In totaal halen we ruim 400 kilo netten en lijnen boven water. Het is al jarenlang onze missie om de wrakken in de Noordzee schoon te maken van netten en (plastic) afval. Via de verplichte decostops aan de lijn kunnen we na ruim een uur duiktijd ons hoofd weer boven water steken om de zilte lucht in te ademen. We hebben een prachtige duik gemaakt en met ons geweldige DDNZS duikteam de Noordzee weer een stukje schoner gemaakt. En het raadsel van het Poppetjeswreck? Ook dit keer hebben we geen nieuwe aanwijzingen gevonden. Er is geen aantoonbare boegschade aan het wrak en geen enkel bewijs van de oorzaak van de teloorgang van dit eens zo snelle schip. Raadsels op vele fronten, maar wie weet wat we ooit nog ontdekken...

FOTO: UDO VAN DONGEN

IN DE DIEPTE

Wil je echt álles weten over de wrakken in onze Noordzee? In het boek In de Diepte lees je tot in detail alles over de gezonken schepen: van historie tot hoe ze er nu bij liggen. Met schitterende foto's en verhalen die je meenemen naar onbekende duikstekken in je eigen achtertuin. Te bestellen op www.vipwinkel.nl voor slechts € 19,50.

TIP
Meer weten over het Noordzeeproject? DDNZS verzorgt lezingen op locatie. Kijk voor meer info op www.duikdenoordzeeschoon.nl. Hier vind je ook alle info over duikopleidingen om veilig te kunnen duiken in de Noordzee.